

23. december 2011

Kvalitativ effektmåling af Ejer- og generationsskifte i fremtidens landbrug

Opsummering af læringspointer fra LandboNord, LandboSyd og Østdansk Landbrugsrådgivning

1. Hvilket udbytte har I fået af projektet, Ejerskifte - plusser?

- Arbejdet har fokuseret på konkrete sager, hvilket har givet stort drive i gruppen og højt engagement blandt konsulenterne
- Der er blevet udarbejdet nye paradigmer og et nyt perspektiv omkring ejerskifte af landbrugsvirksomheder, som kan tages i brug som et konkret arbejdsredskab med det samme. Vi har fået et fantastisk koncept
- Vi er nu klar til at håndtere både køber og sælger!
- Vi har fået meget mere erfaring med at håndtere konkrete kundeforløb
- En øjenåbner for processen omkring ejerskifte – det har været meget givtigt at lære at se mere langsigtet på kunden, og den tværfaglige arbejdsform har været rigtig god
- God kundetilfredshed og stor opmærksomhed ved konferencerne
- Fokus på ejerskifte i konsulenternes bevidsthed og kunderne kommer også og efterspørger rådgivning før ejerskiftet
- Arbejdsformen i projektet har været rigtig god med teams og tværfaglighed – vi er blevet inspireret til at tænke nyt og ikke hænge fast i kriserådgivning
- Der er kommet et kendskab til begreberne exitstrategi og due diligence, som vi ikke havde fokus på tidligere. Det bliver en vigtig kompetence i fremtiden
- Styrket faglighed omkring ejerskifte – vi er mere klar til fremtidens kunder

2. Hvilket udbytte har I fået af projektet, Ejerskifte – forbedringer til næste gang?

- De fælles møder var ikke vedkommende nok – for meget domineret af projektets dagsorden og ikke vores behov
- Projektet har nogle gange været for kriseorienteret og derfor givet for lidt udbytte omkring fremtidens udfordringer for de landbrugsvirksomheder, der har succes. Derfor har vores deltagelse måske være begrænset i fælles aktiviteter
- De økonomiske ressourcer til at gennemføre cases og efterfølgende forretningsudvikling har været for små – gerne en større del til DLBR
- Der har været afholdt for mange koordineringsmøder – vi kunne have klaret mere over telefonen
- Ville gerne have haft mere indflydelse på modellerne og en tidligere involvering i udarbejdelsen af nye løsningsmodeller. Jeg savner generelt mere fleksibilitet i vores samarbejde med Videncentret
- Opstarten var for lang, før vi for alvor kom i gang og der var mange møder
- Vi mangler 1 år mere med projektet, før vi er kommet helt igennem implementering og videreudvikling.

3. Hvilke ting har I ændret i forhold til kunden gennem projektet?

- Vi har fået et nyt produkt på hylden, som er helhedsorienteret omkring ejerskifte, med fokus på tværfaglighed og deling af viden
- Vi har set, at der er et behov for rådgivning af landmændene tidligere i ejerskiftet, allerede mens de gør sig overvejelser
- Vi arbejder mere med ejerskifte og exitstrategi end nogen sinde før – og det skyldes ikke krisen, men i stedet, at vi har tværfaglig fokus på emnet
- Vi bruger projektets paradigmer og vejledninger som konkrete arbejdsredskaber i hverdagen – det virker og er nemt at gå til
- Der er kommet en helt anden legitimitet omkring at arbejde med selskaber og exitstrategi i landbrugsvirksomheder – dejligt!
- Vi kommer tidligere i gang med rådgivningen og er blevet mere proaktive
- Vi er blevet bedre til at følge op og vi spørger selv aktivt ind til ejerskifte
- I forbindelse med regnskabsaflæggelsen spørger vi nu ind til exitstrategi – det har vi aldrig gjort før, og kunderne er indtil videre godt tilfredse

4. Hvordan har I spredt den viden I har opsamlet gennem projektet til resten af jeres organisation?

- Der er blevet dannet et lille Team Ejerskifte, som står for at holde fremdriften og vidensdeling omkring ejerskifte fremover. Der skal fortsat være fuld fokus
- Vi har løbende evalueringsmøder i teamet og fokuserer også i ledelsen på et generelt kvalitetsløft af ejerskifterådgivningen.
- Resultaterne er blevet bemærket, og de andre konsulenter kommer med spørgsmål og efterspørger sparring fra Team Ejerskifte
- Vi holder indlæg på konsulentmøder og kommer med de gode eksempler
- Den interne arbejdsgruppe holder fokus også efter projektets afslutning

5. Hvordan har teamet på VFL bidraget til jeres projekt – plusser?

- Projektlederen har været meget proaktiv og tilstedeværende – godt samarbejde og mange nye idéer
- Faglig debat og har holdt os til ilden. Det har sørget for, at vi er kommet fremad
- Villigheden til at gå på kompromis og komme fremad har været god
- I har fokuseret på det væsentlige og sikret, at de konkrete cases er kommet igennem
- Det har været rart, at I har været så effektive og servicemindede omkring skrivarbejdet
- Højt fagligt niveau og super samarbejdsindstilling
- Nye impulser og indgange til emnet – vi bliver udfordret og får nye perspektiver

6. Hvordan har teamet på VFL bidraget til jeres projekt - forbedringer til næste gang?

- Mere fokus på implementeringen og konkrete sager, og mindre på arbejdet med modeller
- For lang proces omkring modeller, før vi kom i gang med det praktiske arbejde

7. Hvordan vil I bruge modellen (LI.dk) i fremtiden?

- Det er godt at have modeller og værktøjer forankret ét sted, hvor alle har adgang og til de samme ting
- Brugen af Landbrugsinfo er stærkt for nedadgående, og den enkelte konsulent kigger generelt ikke særlig meget på Landbrugsinfo
- Vi er store rådgivningshuse med egne systemer og vejledninger, og det er vigtigt at integrere dette med Landbrugsinfo. Men vores eget intranet bruges mere
- Vil bruge den aktivt som et sted at få inspiration og sparring – sammen med Danske Ejendomsmæglere's sider
- Modellen er god, fordi den er praktisk orienteret – det skal være et arbejdsredskab med checklister og ikke en lærebog
- Vi kender nu processen og vil bruge værktøjerne fremover. Det er dog vigtigt, at der fortsat er en tovholder på hver center og på Videncentret for at sikre fokus